

283811 - Kız kardeşinin payını aldatarak ucuza aldı, daha sonra onun alışverişi kabul ettiği için hakkını vermemek.

Soru

Babam vefat etti, miras olarak bize bir deri tabakhanesi bıraktı. Kardeşim onun idaresini devam ettirdi. Bize kira verirdi, iki ay önce ihtiyacım olduğu için benim payımı almasını istedim ancak ben payımın ne kadar olduğunu bilmiyordum. Kardeşime güvendiğim için kimseye sormadım, kardeşim payımı 60.000 liraya aldı, daha sonra diğer kız kardeşlerimin paylarını da aldı, onların her birine 160.000 lira verdi. Yani bana verdiği miktardan iki daha fazla verdi. Sonradan öğrendim ki hükümet tabakhanenin taşınmasına karar vermiş ve tabakhaneyi yüksek fiyattan hesaplamış. Ben hariç herkes bunu biliyordu. Böylece kardeşim beni kandırmış oluyor. Çünkü o gerçek fiyatı biliyordu. Daha sonra ondan geri kalan hakkımı istediğimde. O, sen sattın ve kabul ettin ben de satın aldım diyor. Gerçekten diğer kız kardeşlerim gibi hakkımı talep etmemde hakkım yok mu? Yoksa o beni kandırdığı için günaha girmiş olur ve hakkımı bana iade etmesi gerekir.?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi: Her kim başkasına bir şey satar, ancak sattığı malın gerçek değerini bilmiyor sadece müşteriye güvenerek satmış, daha sonra aldandığını öğrenirse alışverişi sürdürme veya iptal etme seçeneklerine sahiptir. Bunun üzerine müşteriden geri kalan ücreti talep edebilir. Şayet müşteri kabul etmezse alışverişi tamamen iptal edebilir ve eşyasını geri alabilir ve aldığı ücreti müşteriye iade eder.

Fıkıh alimleri, aldanma olacak miktar hakkında farklı görüş bildirmişlerdir. Üçte bir, beşte bir veya tüccarların aldanma saydıkları orandadır. Ancak senin kardeşin senin payına 60.000, kız kardeşlerine 160.000 lira vermişse ve bu da piyasa değeri ise, sana yaptığı, tüm alimlerin ittifakıyla aldatmadır.

Ancak satılan malın fiyatı hakkında bilgisi olan kimse, alışverişte acele ederek aldanmaya bile bile giriyorsa o zaman her ikisi de alışverişi sonlandırma hakkına sahip değiller.

Şeyh İbn Useymin Rahimehullah şöyle dedi: “Bir kişi bir eşyayı 2500 TL ye alırsa ancak eşyanın değeri 1500 ise, satıcı eşyanın fiyatı 1500 olduğunu biliyor ancak adamı fiyatları bilmeyen bir yabancı olarak gördüğü için satarsa. Günahkar olur ve ona helal olmaz. Müşteri bu durumu bilirse alışveriş iptal etme hakkına sahip olur. Çünkü 1000 TL 2500’e göre çoktur. Ancak aldanma %10 ise bu durum zarar vermez alışverişi etkilemez.

eşyanın fiyatı 2500 iken daha sonra fiyat düşer ancak satıcı bunu bilmiyorsa satıcı günahkar olmaz. Fakat müşterinin hakkı saklı kalır. Aldandığı için alışverişi tamamlama veya sürdürme seçeneklerine sahiptir. “Lika el Bab el Meftuh 56/14”

Sonuç olarak: Müşteri aldandığı takdirde nasıl ki alışveriş işleminde sürdürme veya iptal etme hakkına sahip ise, aynı şekilde satıcı da bu hakka sahiptir.

İkincisi:

Aldanmadan dolayı alışveriş seçeneği, aldanan kişiye alışverişi iptal etme hakkı veriyor. İsterse alışverişi sonlandırır, isterse tazminatsız sürdürür.

Bazı ilim ehli şöyle dediler: alışverişi sonlandırmakla tazminat alarak sürdürmek arasında seçme hakkı verilir. Tazminat aldanma miktarı kadardır.

Birinci görüşe göre alışverişi sonlandırabilirsin, sonra istediğin bedelde payını satarsın.

İkinci görüşe göre: alışverişi sürdürürsün yüz bin lira olan farkı talep edersin.

En iyisini Allah bilir.